

ПУШКІН ВІКТОР ЮХИМОВИЧ**УНІКАЛЬНИЙ ТАЛАНТ****(до 75-річчя від дня народження)**

Вищі навчальні заклади та науково-дослідні установи Дніпропетровщини акумулюють у собі потужний потенціал наукових кадрів, зокрема, вчених гуманітарних наук. Серед учених-гуманітаріїв регіону особливе місце посідає професор Віктор Юхимович Пушкін, якому 28 січня 2013 р. виповнилося 75 років.

Юрист за освітою, історик за науковою кваліфікацією, політолог за громадською діяльністю та навчальною дисципліною, яку вже багато років викладає, В. Ю. Пушкін має великий життєвий досвід і мудрість. Загартований на комсомольській роботі обласного рівня, він у 1968 р. розпочав науково-педагогічну діяльність у Дніпропетровському гірничому інституті (нині – Національний гірничий університет). Нову професію молодий науковець опановував під керівництвом відомого вченого і громадського діяча Василя Георгійовича Поставного, разом з яким на рубежі 1980–1990-х рр. упроваджував в освітній процес навчальну дисципліну «Політологія» та розробляв принципи розвитку гуманітарної освіти і виховання студентської молоді в технічних вузах України.

У 1992 р. Віктору Юхимовичу довелося стати наступником його вчителя В. Г. Поставного на посаді завідувача кафедри українознавства та політології. (Зуважимо, що вже багато років багатопрофільна за навчальними дисциплінами кафедра стабільно зберігає свою нинішню назву – історії та політичної теорії). Два десятки років керувати великою за кількістю викладачів кафедрою – для того треба мати неабиякий організаторський хист, а керувати успішно – ще й володіти рідкісним даром бачення перспективи, визначення нагальних проблем розвитку гуманітарних наук та освіти, виховання студентської молоді.

Передусім для будь-якої результативної справи необхідно згуртувати колектив. Віктор Юхимович зумів створити на кафедрі доброзичливу у відносинах між викладачами, робочу, творчу атмосферу. Бо й сам він є творчою особистістю, «вулканом» ідей, проектів, заходів, організатором їх реалізації.

Оскільки навчання і виховання студентів є основним завданням кафедри, ця сфера діяльності завідувача кафедри завжди була і є пріоритетною. Тим більше, що в Національному гірничому університеті все спрямоване не тільки на підготовку висококваліфікованих спеціалістів, а й на формування гармонійно розвинених особистостей з різносторонніми гуманітарними знаннями і духовними потребами. Якщо ж згадати про нелегкі у всіх відношеннях часи життя вищої школи у нестабільному суспільстві України на зламі століть, то можна собі уявити, наскільки багато сил доклав завідувач, аби і науково-педагогічні кадри зберегти і впровадити в навчальний процес нові навчальні дисципліни та забезпечити їх якісне викладання. Він шукає нові форми роботи зі студентами, мобілізує викладачів на створення навчальних та методичних посібників для студентів, тестових завдань, рекомендацій для самостійної роботи студентів тощо.

Власне, меті формування і розвитку гуманітарної свідомості студентської молоді, її долучення до культури, звичаїв, традицій українського та інших народів, які живуть у нашій державі, слугує і створений з ініціативи Віктора Юхимовича у 1996 р. Центр культури української мови ім. Олеса Гончара. Там постійно виріє культурно-мистецьке життя студентів, звичайно, пов'язане з навчальним процесом. Там щорічно проводяться Гончарівські і Шевченківські читання, поетичні вечори, інсценізації літературних творів, зустрічі з державними і громадськими діячами, письменниками, митцями. Оскільки це не звіт про роботу Центру, назвемо лише деякі імена тих, хто в ньому зустрічався зі студентами: Валентина Гон-

чар, Борис Олійник, Дмитро Павличко, Юрій Щербак, Григорій Гусейнов, Любов Голота, Михайло Мельник, Леся Степовичка та багато інших.

У 1999 р., знову ж таки з ініціативи професора Пушкіна, виник Інститут гуманітарних проблем (ІГП) як теоретико-методологічний центр формування нових підходів і методів виховання і одночасно як наукова інституція. Він об'єднав ряд різних структур, у тому числі Народний музей ім. О. М. Поля, Регіональний центр НДІ козацтва Інституту історії України НАНУ, Українсько-шведський центр науково-освітніх і культурних зв'язків тощо. Важливо, що все працює реально, а не існує формально. Ось тільки деякі ознаки дієвості ІГП, директором якого є В. Ю. Пушкін.

У 1999 р. на базі НГУ проведено Всеукраїнську конференцію «Історичне краєзнавство на межі тисячоліть: досвід, проблеми, перспективи», душею якої був почесний професор НГУ, патріарх краєзнавчого руху в Україні, академік П. Т. Тронько. З того часу в Гірничому університеті щорічно проводяться регіональні краєзнавчі конференції, котрі два останні роки вже мають статус всеукраїнських. Успішним краєзнавчим заняттям і вирішенню регіональних наукових проблем сприяє всіляка підтримка як В. Ю. Пушкіна, так і ректора університету академіка Г. Г. Півняка. Під егідою ІГП видається три часописи (Гуманітарний журнал, Щорічник «Історія і культура Придніпров'я», Січеславський альманах), два з яких є фаховими. Усвідомлюючи велике значення передачі науково-педагогічного і життєвого досвіду старшого покоління молоді, В. Ю. Пушкін ініціював видання (з 2003 р.) документально-художньої серії «Особистості НГУ: життя і творчість». Раз на два роки в НГУ проводяться педагогічні «Березняківські читання».

Кожна серйозна робота, а надто організація крупних заходів вимагає значного напруження сил, енергії. «Клятва» завідувача кафедри, що даний захід останній, бо є надто виснажливим для організаторів, не варта віри, це добре знають його підлегли. Щойно вгамовуються тривоги, пов'язані з організацією даної конференції, як Віктор Юхимович уже народжує нову ідею, яку спільно зі своїм колективом і здійснює з часом.

Конференції, зустрічі, семінари тощо стали вже елементом «повсякденного життя» керованої В. Ю. Пушкіним кафедри та ІГП. А завідувач іде далі. І от вже на перший план виходить розвиток творчих зв'язків із вишами і науково-дослідними установами – спочатку Білорусі, зати́м Швеції, Польщі, Росії.

Кафедра – це ще й колектив науковців. Віктор Юхимович зумів створити його таким, що в ньому поєднується досвід ветеранів і творчий потенціал талановитої молоді. Завідувач «не боїться» конкуренції. Саме в останні два десятиліття на кафедрі створена потужна аспірантура з «Історії України», більше того – докторантура з цієї спеціальності.

Монографії, книги, збірники наукових праць – для кафедри їх видання стало майже звичайною справою. Однак Віктор Юхимович має завжди пильнувати, аби мобілізація творчих сил була «на рівні». Він сам для колективу є прикладом наукової, педагогічної, методичної, організаційної роботи, прикладом активної життєвої позиції, громадської діяльності.

Тому ніколи і ніде не соромно сказати, що працюєш на кафедрі Віктора Юхимовича Пушкіна.

Дай, Боже, йому здоров'я і наснаги і далі вправно тримати добровільно ним обраний курс і ритм життя!

Г. К. Швидько, професор